



Š i f r a u č e n c a :

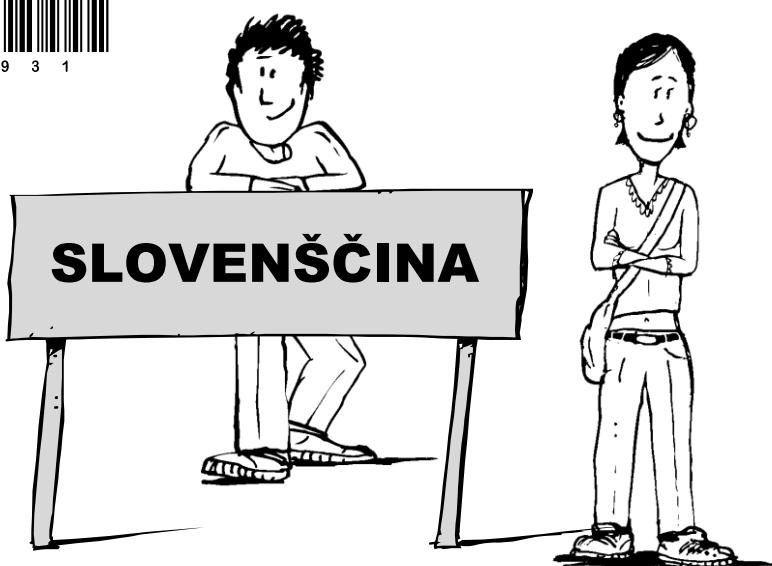
Državni izpitni center



N 1 5 1 1 0 9 3 1

9.

razred



NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA

v 9. razredu v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom

Četrtek, 7. maj 2015 / 60 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki: Učenec prinese modro/črno nalivno pero ali moder/črn kemični svinčnik.

NAVODILA UČENCU

Natančno preberi ta navodila.

Prilepi kodo oziroma vpiši svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani.

Preden začneš reševati naloge, previdno iztrgaj prilogo, na kateri sta besedili 1 in 2. Nato pazljivo preberi navodilo posamezne naloge in jo reši. Pri reševanju nalog v prvem delu preizkusa si pomagaj z besedilom 1.

Pri reševanju nalog v drugem delu preizkusa si pomagaj z besedilom 2.

Pri vsaki nalogi svoj odgovor napiši v predviden prostor znotraj okvirja.

Piši čitljivo in v skladu s pravopisnimi pravili. Če se zmotiš, napačni odgovor prečrtaj in pravilnega napiši na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki se ovrednotijo z nič točkami.

Če se ti zdi naloga pretežka, se ne zadržuj predolgo pri njej, temveč začni reševati naslednjo.

K nerešeni nalogi se vrni pozneje. Na koncu svoje odgovore ponovno preveri.

Zaupaj vase in v svoje zmožnosti. Želimo ti veliko uspeha.

Ta preizkus ima 16 strani, od tega 1 prazno.



N 1 5 1 1 0 9 3 1 0 2



N 1 5 1 1 0 9 3 1 0 3

3/16

1

PRILOGA

Besedilo 1

Bela štorklja

Bela štorklja je največji evropski ptič. Dolga je od 95 do 110 cm in ima razpon kril med 180 in 218 cm. Tehta od 2,3 do 4,5 kg. Prepoznamo jo po dolgem vratu in nogah, črno-beli barvi ter rdeči obarvanosti nog in kljuna. Črna so le letalna peresa in trtica, po preostalem telesu pa so peresa bela. Mladiči imajo nekoliko bolj bledo obarvane noge in kljun, ki se konča s temno konico. V letu drži vrat iztegnjen, noge pa štrlico izza repa. Na tleh hodi s počasnimi koraki. Oглаša se skorajda ne, le ob srečanju na gnezdu odrasle štorklje glasno trkajo s kljuni.



www.had.si

Doslej je bilo več popisov bele štorklje. Po zadnjem, objavljenem leta 1979, je bilo ugotovljenih 168 gnezd. Izvaljenih je bilo 472 mladičev, od katerih se jih je »speljalo« 359 ali 76 %. Bela štorklja najraje gnezdi na podeželju, in to na strešnih slemenih, dimnikih, električnih drogovih in na posebej postavljenih »gnezdilnih« drogovih. Le malo gnezd je bilo doslej najdenih na drevju, leta 1976 le 6 %.

Ker se hrani z žabami, jo ogrožajo predvsem melioracije močvirnih travnikov in pogosta uničujoča neurja. Še iz šolskih klopi nam je štorklja znana kot značilna ptica selivka, ki se jeseni odseli v daljno Afriko. Včasih, vendar redko, ostanejo štorklje v Sloveniji tudi čez zimo.

Štorkljino gnezdo sredi vasi je ponos krajev v Pomurju. Ta velika ptica je nekako domač, obvezen del vasi SV Slovenije. Ljudje jo imajo za neke vrste simbol, ki ga znajo varovati in ščititi, kjer le morejo. Znan je primer, ko je vse Pomurje iskalo in tudi našlo divjega lovca, ki je streljal nanje. Štorklja je nekakšen zaščitni znak ne le Goričkega, temveč celotnega Pomurja.

(Prirejeno po: Drago Perko, Slovenija – pokrajine in ljudje, Mladinska knjiga, Ljubljana 1998.)

SLOVAR:

melioracija – izsuševanje močvirnih polj, travnikov ...
se jih je speljalo – jih je vzletelo



2

Besedilo 2

Fran Milčinski

Kako sta se skušala Butalec in Tepanjčan

Butalci so se od nekdaj kosali s Tepanjčani zastran modrosti.

Pa je prihajal Butalec iz vinograda, košek je nesel na roki, v košku je bilo nekaj, pa je bilo pokrito z listjem, da se ni ločilo, kaj da je. Pa je srečal Tepanjčana.

Ogovoril ga je: »Hej, Tepanjčan, leščerba modrosti, bakla učenosti! Ugani in povej, kaj nesem v košku! Če uganeš, ti dam vse breskve, kar jih je notri!«

Je dejal Tepanjčan: »Breskve so.«

Se je začudil Butalec: »Če mi poveš, koliko jih imam v košku, ti jih dam vseh šestdeset.«

Je dejal Tepanjčan: »Šestdeset.«

Se je začudil Butalec: »Strela skrtačena, če mi uganeš in poveš še to, kako je ime moji ženi Katri, pa ti dam še ženo povrhu, kar tvoja naj bo!«

Je odgovoril Tepanjčan: »Nak, nak, toliko pa le nisem neumen, da bi jemal tvojo babo Katro. Kar obdrži jo in še svojih šestdeset breskev zraven nje.«

(Vir: http://sl.wikisource.org/wiki/Butalci#Kako_sto_se_sku.C5.A1ala_Butalec_in_Tepanj.C4.8Dan Pridobljeno: 29. 1. 2015.)

SLOVAR:

leščerba – preprosta svetilka na loj, olje



N 1 5 1 1 0 9 3 1 0 5

5/16

1

I. DEL

Preberi besedilo 1 in reši naloge.

1. a) Na črto napiši naslov knjige, v kateri je izšlo besedilo Bela štorklja.

- b) Na črto napiši leto izdaje knjige, v kateri je bilo objavljeno besedilo.

(2 točki)

2. Kaj je namen besedila? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Bralca seznanja z možnostjo lova na štorklje.
- B Bralca seznanja z boleznimi, ki jih prenašajo štorklje.
- C Bralca seznanja z opisom štorklje in z njenim pomenom.
- D Bralca seznanja s škodo, ki jo povzročajo štorklje.

(1 točka)

3. Ali so navedene trditve glede na besedilo pravilne?

Če je trditev pravilna, obkroži DRŽI, če ni, obkroži NE DRŽI.

Štorklja je majhen ptič.

DRŽI NE DRŽI

Štorklja tehta do 4,5 kg.

DRŽI NE DRŽI

Štorkljo prepoznamo po rjavo-beli barvi.

DRŽI NE DRŽI

Štorklja hodi s hitrimi koraki.

DRŽI NE DRŽI

(4 točke)

**1**

4. Kaj pove o štorkljah prvi odstavek besedila?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Kako številne so.
- B Kakšne so njihove telesne značilnosti.
- C Kako so ogrožene.
- D Kakšna je njihova prehrana.

(1 točka)

5. Na črte dopolni poved z besedami iz drugega odstavka besedila.

Bela štorklja najraje gnezdi na podeželju, in to

na _____, dimnikih, električnih
drogovih in na posebej postavljenih _____ drogovih.

(2 točki)

6. Koliko je bilo ugotovljenih gnezd bele štorklje po zadnjem popisu?
Odgovor napiši na črto.

(1 točka)

7. Iz tretjega odstavka besedila izpiši poved, ki omenja prehrano štorklje.
Poved napiši na črte.

(2 točki)



N 1 5 1 1 0 9 3 1 0 7

7/16

1

8. Na črti napiši besedi, s katerima je avtor v četrtem odstavku opisal ravnanje ljudi s štorkljo.

(2 točki)

9. Kaj ogroža belo štorkljo poleg divjih lovcev? Na črti napiši dva ogrožajoča dejavnika.

(2 točki)

10. Zakaj je štorklja simbol Pomurja? Na črti napiši razlog in ga v povedi utemelji.

(1 točka)



1

11. V povedi spodaj poišči po en samostalnik za vsak spol. Samostalnike napiši na črte.

Bela štorklja najraje gnezdi na podeželju, in to na strešnih slemenih, dimnikih, električnih drogovih.

Samostalnik ženskega spola: _____

Samostalnik srednjega spola: _____

Samostalnik moškega spola: _____

(3 točke)

12. Na črti dopolni poved tako, da vsako besedo v oklepaju postaviš v pravilno obliko.

Dolgonoge ptice, ki gnezdijo v (Prekmurje) _____,

so (selivka) _____.

(2 točki)

13. Popravi tri napake tako, da na črte napišeš pravilno poved.

V Sloveniji gnezdijo štorklje na Pomurju, v Ljubljanskem barju in v Cerkniškem jezeru.

(2 točki)



N 1 5 1 1 0 9 3 1 0 9

9/16

1

14. Pridevnik v oklepaju najprej stopnjuj v primernik in nato v presežnik in tako na črti dopolni vsako poved.

a) Vrabčevka je lepa, sinica je (lepa) _____,

lastovka je (lepa) _____.

b) Fazan je pisan, petelin je (pisan) _____,

pav je (pisan) _____.

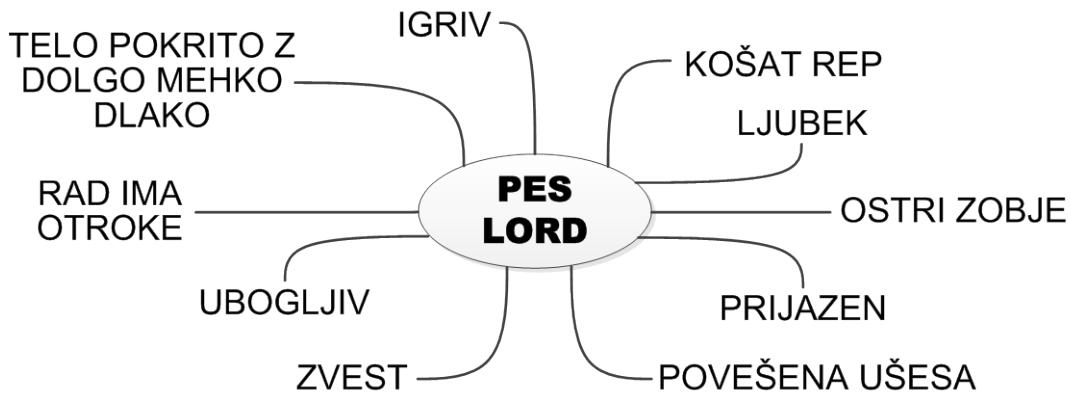
(2 točki)

OBRNI LIST.



1

15. V sedmih povedih opiši psa. Opis naj bo smiselno povezan. V opisu uporabi vse besede iz miselnega vzorca. Opis napiši na črte.



(3 točke)



N 1 5 1 1 0 9 3 1 1 1

II. DEL

Preberi besedilo 2 in reši naloge.

1. Kdo je avtor prebranega besedila? Ime in priimek avtorja napiši na črto.

(1 točka)

2. a) Kateri glavni osebi nastopata v besedilu?

Odgovor napiši na črti.

- b) Od kod je prihajala oseba, ki je nosila košek?

Odgovor napiši na črto.

(2 točki)



2

3. a) Katero književno zvrst predstavlja besedilo? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.
- A Dramatiko.
B Prozo.
C Poezijo.
- b) Poimenuj vrsto književnega besedila. Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.
- A Pravljica.
B Humoreska.
C Roman.
D Basen.

(2 točki)

4. Kako je bilo ime Butalčevi ženi?
Odgovor napiši na črto.

(1 točka)

5. Ali so glede na besedilo trditve spodaj pravilne? Če je trditev pravilna, obkroži DRŽI, če ni, obkroži NE DRŽI.

Butalec je nesel breskve iz sadovnjaka.

DRŽI NE DRŽI

Butalec je srečal Tepanjčana.

DRŽI NE DRŽI

Butalec ni povedal, koliko breskev ima.

DRŽI NE DRŽI

(3 točke)



N 1 5 1 1 0 9 3 1 1 3

13/16

2

6. Iz besedila prepiši poved, v kateri Butalec pove, koliko breskev ima v košku. Poved napiši na črti.

(1 točka)

7. Kako si sledijo dogodki v besedilu? Na črte označi pravilno zaporedje dogodkov s številkami od 1 do 4.

- Butalec je Tepanjčanu obljudil breskve.
 Butalec je nosil košek in srečal Tepanjčana.
 Tepanjčan Katre ni hotel imeti.
 Butalec mu je obljudil svojo ženo.

(3 točke)

OBRNI LIST.

**2**

8. a) Zakaj je Tepanjčan pravilno odgovoril na vsa Butalčeva vprašanja? Odgovor napiši na črti.

- b) Iz besedila izpiši eno besedno zvezo, s katero se Butalec norčuje iz Tepanjčana. Besedno zvezo napiši na črto.

- c) Katera značilnost povezuje Tepanjčana in Butalca? Izmed naštetih značilnosti izberi pravilno in jo napiši na črto.

skopuštvvo, tekmovalnost, goljufivost, iznajdljivost

(3 točke)

9. Kaj je želel avtor povedati s stavkom *Butalci so se od nekdaj kosali s Tepanjčani zastran modrosti?* Obkroži črko pred pravilno trditvijo.

- A Butalci in Tepanjčani so se redno obiskovali.
- B Butalci in Tepanjčani so skupaj kosili travo.
- C Butalci in Tepanjčani so tekmovali, kdo je pametnejši.
- D Butalci in Tepanjčani so se vabili na kosilo.

(1 točka)



2

10. Na črte v sedmih povedih napiši konec zgodbe, v katerem se Tepanjčan odloči, da odpelje Butalčevo ženo Katro.

(3 točke)

Skupno število točk: 50



Prazna stran

Tukaj ne piši. Tukaj ne piši.